

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens meddelelse om det indre marked: ”Det indre marked i en verden i forandring: Et unikt aktiv med behov for fornyet politisk engagement” (KOM(2018) 772)

Nyt notat

1. Resumé

Som svar på Det Europæiske Råds opfordring om at offentliggøre en statusrapport angående det indre marked, har Kommissionen den 22. november 2018 offentliggjort meddelelsen ”Det indre marked i en verden i forandring: Et unikt aktiv med behov for fornyet engagement”.

Kommissionen påpeger, at det indre marked er ét af de største resultater for Den Europæiske Union. Imidlertid bemærker Kommissionen, at der er diskrepans mellem det retoriske ønske om at forbedre det indre marked og den reelle politiske vilje til efterfølgende at gennemføre de tiltag, der foreslås. Således er langt fra alle af Kommissionens forslag i strategien for det indre marked, strategien for det digitale indre marked og kapital-markedsunionen vedtaget. Kommissionen ønsker derfor en åben debat om samt et fornyet politisk engagement i alle dimensioner af det indre marked. Derudover opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at sætte mere fokus på reel implementering og håndhævelse af eksisterende EU-regler, og opfordrer ligeledes EU’s stats- og regeringschefer til at drøfte muligheder og hindringer i fremtidens indre marked.

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse og opfordringen om et fornyet politisk engagement til det indre marked velkommen. Regeringen støtter et styrket fokus på implementering og håndhævelse. Regeringen arbejder for, at forbruger- og virksomhedsperspektivet bliver udgangspunktet for Kommissionens fortsatte indsats for at styrke det indre marked. Derudover lægger regeringen vægt på, at der anlægges et mere horisontalt blik på det indre marked, og at fremtidige tiltag sammentænkes for at styrke det indre marked og det digitale indre marked samlet set, eftersom mange virksomheders forretningsmodeller involverer både varer, fysiske tjenester, data og digitale løsninger. Derudover lægger rege-

ringen vægt på, at fremtidig lovgivning er digitaliseringsparat og teknologineutral. Regeringen bakker desuden generelt op om kapitalmarkedsunionen, og støtter i den forbindelse fremskridt på konkrete forslag, der kan være med til at fremme nye muligheder for virksomheders adgang til finansiering. Endeligt lægger regeringen vægt på, at drøftelser vedr. de i meddelelsen omtalte forslag ikke foregriber forhandlingerne om den kommende flerårige finansielle ramme (MFF) efter 2020.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 22. november 2018 meddelelsen om ”Det indre marked i en verden i forandring: Et unikt aktiv med behov for fornyet politisk engagement” (KOM(2018) 772), som gør status for det indre marked. Meddelelsen er modtaget i dansk sprogversion den 30. november 2018.

Meddelelsen kommer som opfølgning på, at Det Europæiske Råd i marts 2018 bad Kommissionen om at forelægge en statusrapport om gennemførelsen, anvendelsen og håndhævelsen af den eksisterende lovgivning, der er afgørende for det indre markeds funktion, samt en vurdering af de resterende hindringer og mulighederne for et fuldt fungerende indre marked. Baggrunden for anmodningen er, at mange medlemsstater ønsker, at Kommissionen fastholder sit fokus på videreudviklingen af det indre marked på baggrund af en styrket opmærksomhed på håndhævelse og efterlevelse af de eksisterende regler.

Kommissionen fremhæver, at meddelelsen er den første reaktion på anmodningen fra Det Europæiske Råd, og at man fremadrettet vil intensivere overvågning og analyser af det indre marked.

Meddelelsen blev offentliggjort parallelt med Kommissionens meddelelse om harmoniserede standarder (KOM(2018) 764) og en meddelelse om status for tiltag under kapitalmarkedsunionen (KOM(2018) 767).

3. Formål og indhold

Formålet med meddelelsen er, at Kommissionen præsenterer en status for det indre marked samt sit bud på, hvordan det kan blive fuldt funktionsdygtigt.

Kommissionen indleder meddelelsen med, at det indre marked er ét af de største resultater for EU. Det estimeres, at det indre marked står for omkring 8,5 % af EU's samlede bruttonationalprodukt. De fire friheder (fri bevægelse for varer, arbejdskraft, tjenesteydelser og kapital) beskrives som værende kernen af det indre marked, der sammen giver friktionsfri handel og økonomisk aktivitet. Det påpeges dog, at det indre marked altid behøver vedligeholdelse, og hvis det indre marked fortsat skal kunne bidrage til vækst skal det tilpasses nye muligheder og udfordringer, der opstår som følge af globaliseringen og ny teknologi.

Kommissionen bemærker, at det bliver en større politisk udfordring at fortsætte den europæiske integration, jo mere fremskreden den bliver, da processen herved ofte kommer ind på mere sensitive økonomiske og sociale spørgsmål. Der er derfor brug for mere politisk mod i dag, end der var for 25 år siden, hvor det indre marked blev etableret.

Kommissionen fremhæver i den forbindelse også, at der er diskrepans mellem det retoriske ønske om at forbedre det indre marked og den reelle politiske vilje til efterfølgende at gennemføre de tiltag, som Kommissionen foreslår. Kommissionen ønsker derfor en åben debat om samt et fornyet politisk engagement i forhold til alle dimensioner af det indre marked.

Det fremhæves endvidere, at der fortsat ikke er opnået enighed mellem Rådet og Europa-Parlamentet om 44 ud af de 67 forslag, der er fremsat af Kommissionen de seneste fire år som opfølgning på strategien for det indre marked, kapitalmarkedsunionen og strategien for det digitale indre marked.

Meddelelsen går i tre afsnit i dybden med status for det indre marked:

a) Et marked, der styrker og beskytter

Ifølge Eurobarometers tal fra foråret 2018 støtter 82 % af EU's borgere friheden på det indre marked til at bo, arbejde, studere og gøre forretning i andre medlemsstater. Derudover har det indre marked givet EU en god platform internationalt, hvilket er vigtigt, da de globale konkurrenter er store økonomier.

Kommissionen beskriver, hvordan det indre marked har været til stor gavn for de europæiske borgere. I denne forbindelse fremhæves blandt andet muligheden for at rejse frit, afskaffelsen af roamingtaksterne og reducerede priser for lufttransport. Derudover fremhæves vigtigheden af, at forbrugere kan stole på de produkter, de køber, og at denne tillid opbygges via fælles regler.

For så vidt angår virksomheder har det indre marked igennem harmoniseringen af nationale regler og princippet om gensidig anerkendelse fået adgang til et marked med 512 millioner forbrugere. Særligt det indre marked for varer fremhæves som værende en succes, mens handlen med tjenesteydelser er mere begrænset og ligger langt under det fulde potentiale.

Ydermere har størrelsen af det indre marked også betydet, at EU kan forme det regelbaserede handelssystem, idet virksomheder fra tredjelande skal overholde EU-lovgivningen for at få adgang til markedet. Som en af de store succeshistorier nævnes bl.a. europæiske standarder, som bl.a. gennem frihandelsaftaler har dannet grundlag for globale standarder. Derudover vil de kommende nye rammer for screening af udenlandske

investeringer hjælpe med at beskytte Europas strategiske interesser. Yderligere har det indre marked givet små og mellemstore virksomheder adgang til de globale værdikæder.

b) Leveringsudfordringen

Der har over de seneste 20 år været fremgang i implementering af direktiver i national lovgivning. Der udestår dog fortsat en stor udfordring med at få medlemsstaterne til at implementere og håndhæve allerede vedtaget lovgivning. Manglende implementering og håndhævelse undergraver lige konkurrencevilkår for virksomhederne og tilliden til det indre marked. Derudover er det vigtigt at sikre, at forbrugerne beskyttes og retsstatsprincippet overholdes. Endvidere er det vigtigt at undgå, at medlemsstaterne overimplementerer, idet skaber et fragmenteret marked. Endelig påpeger Kommissionen, at håndhævelse på EU-niveau også er vigtig, hvilket er Kommissionens ansvar, som vogter traktaterne.

c) Udnyttelse af det indre markeds fulde potentiale

Ifølge meddelelsen er der stadig et uudnyttet potentiale på det indre marked. Blandt andet åbner digitaliseringen og den cirkulære økonomi op for nye muligheder, der begge kræver en fælleseuropæisk tilgang. Derudover er det vigtigt, at reglerne på det indre marked er klare, retfærdige og egnede til formålet.

Kommissionen fremhæver, at sondringen mellem det klassiske indre marked og det digitale indre marked ikke længere er relevant. Reglerne skal således udformes på en måde, der giver mening for virksomhederne og sikrer, at nye forretningsmodeller kan skalere. Derudover påpeger Kommissionen også, at der fortsat er problemer i forhold til e-handelsområdet og henviser bl.a. til undersøgelser, der viser, at næsten 40 % af europæiske websteder ikke giver kunder fra andre medlemsstater mulighed for at afslutte deres køb online.

Derudover nævnes det, at der fortsat er udfordringer på området for varer og tjenesteydelser. For så vidt angår vareområdet, ses der et uudnyttet potentiale, da handlen med varer, der falder under det ikke-harmoniserede område, er betydeligt lavere end handlen med varer, der falder under de harmoniserede regler. For så vidt angår tjenesteydelsesområdet konkluderer Kommissionen, at der fortsat er et stort uudnyttet potentiale. Kun 20 % af tjenesteydelserne sælges på tværs af grænserne til trods for, at tjenesteydelser tegner sig for omkring 70 % af EU's BNP. Det er vurderingen, at EU's konkurrencemæssige fordele i stigende grad ligger i tjenesteydelser, hvilket bl.a. også skal ses i lyset af at industrien i højere grad integreres med servicefunktioner. Derudover er der også udestående udfordringer for netværksindustrierne, som fx bredbånd, telekommunikation og elforsyning, og Kommissionen ønsker at arbejde mod mere integrerede kapitalmarkeder og en fuldt udbygget bankunion.

En undersøgelse har vist, at virksomheder bekymrer sig mere om den administrative kompleksitet end om sprogbarrierer, når de skal etablere sig i udlandet. Kommissionen fremhæver, at den digitale omstilling kan benyttes til at reducere disse byrder for virksomheder. Momsregler er blevet identificeret som værende en af de største hindringer for handel på tværs af grænserne i Europa, og her har digitaliseringen været et brugbart værktøj til at sikre besparelser for virksomhederne. Derudover er det vigtigt, at der er den fornødne infrastruktur, for eksempel inden for transport, energi og telekommunikation.

I meddelelsen om status for kapitalmarkedsunionen påpeger Kommissionen, at man fortsat alene har vedtaget 3 af 16 fremsatte tiltag for at skabe bedre vilkår for vækst, kapitalrejsning og grænseoverskridende aktivitet i EU og henstiller til, at man færdiggør de igangværende forhandlinger snarest. Det drejer sig bl.a. etablering af europæisk ramme for dækkede obligationer (herunder danske realkreditobligationer), forslag om et pan-europæisk pensionsprodukt (PEPP), en række forslag om bæredygtig finansiering, samt revision af forordningerne bag de tre europæiske tilsynsmyndigheder på det finansielle område (EBA, EIOPA og ESMA).

Kommissionen vurderer endvidere, at der er behov for yderligere integration på skatteområdet. Kommissionen vil fremlægge en meddelelse, hvor muligheden for at overgå til afstemning med kvalificeret flertal for visse spørgsmål vedrørende beskatning undersøges.

Opfordringer

Afsluttende konkluderer Kommissionen, at det indre marked har givet en lang række muligheder for virksomheder såvel som borgere. Det har dog et signifikant uudnyttet potentiale, herunder på områder som tjenesteydelser og skat. Det kræver derfor politisk lederskab og mod at gøre det indre marked endnu bedre, end det er i dag.

Kommissionen kommer med følgende fire opfordringer:

- Det Europæiske Råd opfordres til at sikre, at Rådet og Europa-Parlamentet arbejder hurtigt for ultimo marts 2019 at kunne vedtage de lovgivningsmæssige initiativer, som er nævnt i bilag I.
- Det Europæiske Råd opfordres til at sikre, at bestræbelserne på at gennemføre, anvende og håndhæve al lovgivning vedrørende det indre marked intensiveres, samtidig med at man undgår "overregulering".
- Det Europæiske Råd opfordres til at forny samarbejdet med borgere og virksomheder for at fremme en fortsat politisk og offentlig støtte til det indre marked, navnlig i forbindelse med valget til Europa-Parlamentet.

- Det Europæiske Råd opfordres til med udgangspunkt i meddelelsen at foretage indgående drøftelser om det indre marked i alle dets dimensioner.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om meddelelsen.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen har ikke i sig selv betydning for beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Meddelelsen har været i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist for bemærkninger den 6. december 2018. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Metal, Dansk Erhverv, Dansk Standard, Dansk Industri og Finans Danmark.

Dansk Erhverv er meget positive overfor Kommissionens meddelelse om det indre marked i en foranderlig verden, da der meget relevant fokuseres på at forbedre det indre marked – så der kan skabes større vækst og flere jobs i Europa og Danmark. Dansk Erhverv er enig med Kommissionen i, at der er skabt stor værdi igennem det indre marked, og at der er stort potentiale i at udvikle det indre marked yderligere, og desuden sikre ordentlig implementering og håndhævelse af de eksisterende regler. Dansk Erhverv deler Kommissionens analyse af at mange lavt hængende frugter allerede er

plukket, og at der nu kræves en øget politiske vilje til reelt at udvikle det indre marked, så det tilbageværende store potentiale kan indfris. Samtidigt bør både medlemsstater og Kommissionen sætte fokus på reel implementering og håndhævelse af de regler, der allerede eksisterer – også her kræves der øget politisk vilje til at levere potentialet. Der er særligt et stort potentiale på området for tjenesteydelser, men meget kan også fortsat gøres på vareområdet.

Dansk Erhverv er enige med Kommissionen i, at der bør forfølges en ambitiøs dagsorden i forhold til de fremsatte forslag, der fremmer udviklingen af det indre marked. Danske Erhverv er dog ikke enig i, at alle de nævnte 67 forslag fremmer det indre marked eller i det hele taget er proportionale i forhold til det, der ønskes opnået. Det gælder bl.a. geoblocking-forordningen og forslaget om et informationsredskab for det indre marked (SMIT), der i Dansk Erhvervs optik hverken fremmer formålet eller er proportionale. Der er dog en stribe meget positive forslag, som væsentligt vil forbedre det indre marked. Her kan særligt fremhæves forslagene om en Single Digital Gateway, gensidig anerkendelse, notifikationsprocedurerne for tjenesteydelser og markedsovervågning.

Dansk Industri er meget enige i Kommissionens udlægning af det indre markeds afgørende betydning for vækst og velstand i Europa igennem de sidste 25 år. Det indre marked er i DI's optik ikke blot hjørnестenen i det europæiske samarbejde. Et velfungerende indre marked er også en forudsætning for borgeres og virksomheders fortsatte opbakning til det europæiske samarbejde. Samtidig er det indre marked, det mest effektive værktøj, vi som europæere har, til at adressere en række globale udfordringer, som eksempelvis klimaforandringer, migration og FN's verdensmål – særligt i lyset af den geopolitiske situation, vi befinder os i p.t. Derudover er det indre marked grundlaget for, at Europa kan gribe fremtidens muligheder, eksempelvis i forhold til digitalisering og international handel.

Dansk Industri anbefaler og støtter derfor Kommissionens intention og ønske om at videreudvikle og tilpasse det indre marked. De fælles indre markeds regler skal implementeres og håndhæves mere ens i alle medlemslande, og der er brug for at identificere og minimere protektionistiske tiltag og nationale særregler, så vi sikrer lige vilkår for de europæiske virksomheder. Det indre marked bør bringes tilbage øverst på den politiske dagsorden i EU. For at sikre tilstrækkeligt politisk fokus og sammenhæng anbefaler DI, at indre markeds lovgivning rent institutionelt ikke kun hører under et enkelt Generaldirektorat eller udvalg, men gennemsyrrer alle enheder både i Kommissionen og i Europa-Parlamentet. Der er generelt behov for øget samarbejde på tværs af DG'er, units og udvalg med henblik på at sikre fokus på og ens fortolkning og implementering af de generelle indre markeds redskaber. I den sammenhæng kan der være brug for kapacitetsopbygning i Kommissionen og de øvrige EU-institutioner for at sikre et solidt kendskab

til indre markedslovgivningen blandt de embedsmænd og politikere, som arbejder med det. DI anbefaler ydermere, at der ikke skelnes mellem det digitale indre marked og det ”øvrige” indre marked.

Dansk Metal har ikke specifikke bemærkninger, men støtter naturligvis Europa-Kommissionens opfordringer til at styrke det indre marked, da det indre marked er til stor gavn for både virksomheder og ansatte i industrien, herunder Dansk Metals medlemmer. Det afspejler sig blandt andet i, at kun 2 pct. af deres tillidsfolk (1 ud af 50) mener, at det indre marked er negativt for deres arbejdsplads, mens knap to ud af tre tillidsfolk ser det indre marked som positivt eller meget positivt for deres arbejdsplads.

Dansk Standard mener, at regeringen sammen med øvrige medlemsstater bør fastholde Kommissionen på tankerne bag ”Den Ny Metode”, hvor Kommissionen afstår fra detailregulering, men forholder sig til essentielle krav i lovgivningen. Derudover skal Kommissionen fastholdes på at løse ophobningen af standarder, som afventer harmonisering ved at bede om jævnlige statusrapporter for fremdriften i forhold til handlingsplanen i meddelelsen (om harmoniserede standarder (KOM(2018) 764)). Yderligere bør regeringen stå fast på, at udfordringer i forhold til Byggevareforordningen ikke skal undergrave det europæiske standardiseringssystem, som har været en central byggesten i EU’s indre marked siden 1985. Der henvises desuden til Dansk Standards høringssvar omhandlende meddelelsen om harmoniserede standarder (KOM(2018) 764), for hvilket der er et særskilt grund- og nærhedsnotat.

Finans Danmark støtter overordnet Kommissionens opfordring til Rådet og Europa-Parlamentet om at færdigforhandle de lovgivningsinitiativer, der er fremsat af Kommissionen i indeværende lovgivningscyklus. Finans Danmark støtter således arbejdet med at skabe et bedre integreret indre marked i EU til gavn for både borgere og virksomheder. Finans Danmark støtter derudover tiltag, der kan være med til at understøtte de nationale tilsynsmyndigheders arbejde i bekæmpelsen af for eksempel hvidvask og terrorfinansiering.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til Kommissionens fortsatte fokus på forbedringer af det indre marked – og navnlig til et fokus på stærkere håndhævelse af eksisterende indre markedsregler.

Det bemærkes, at 16 ministre herunder Danmark i juli 2018 sendte et fælles ministerbrev til Jyrki Katainen, vicepræsident for EU-Kommissionen, og Elżbieta Bieńkowska, kommissær for det indre mar-

ked, industri, iværksætterier og SMV'er, hvori landene opfordrede til en ambitiøs meddelelse fra Kommissionen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse og opfordringen om et fornyet politisk engagement i forhold til det indre marked velkommen. Regeringen arbejder for, at dette drøftes af Det Europæiske Råd i foråret 2019 med henblik på at præge den kommende Kommissions arbejde.

Dansk økonomi har stor gavn af det indre marked. EU's indre marked stiller vores virksomheder bedre og gør vores borgere rigere. Takket være det indre marked kan danske virksomheder handle frit – med adgang til 500 mio. forbrugere. Derfor støtter regeringen også Kommissionens ambition om at skabe et mere velfungerende indre marked til gavn for forbrugere og virksomheder. Regeringen støtter i den forbindelse også, at det indre marked tilpasses de nye muligheder og udfordringer, der opstår som følge af globaliseringen, således at det indre marked fortsat kan bidrage til vækst og muligheder for borgere og virksomheder.

Regeringen bakker generelt op om kapitalmarkedsunionen, og støtter i den forbindelse fremskridt på konkrete forslag, der bl.a. kan være med til at fremme nye muligheder for virksomheders adgang til finansiering. Regeringen støtter særligt, at forslaget om en europæisk ramme for særligt dækkede obligationer færdigforhandles hurtigt, da det kan medvirke til, at der fremadrettet tages bedre hensyn til den danske realkreditmodel på tværs af den finansielle regulering i EU.

Regeringen støtter et styrket fokus på implementering og håndhævelse, så de grundlæggende principper for det indre marked anvendes mere effektivt, før der fremsættes nye initiativer.

Det er centralt, at fremtidens indre marked bliver mindre komplekst, end det er i dag, hvilket vil være til stor gavn for virksomhederne – særligt de små og mellemstore – men også forbrugerne. I den forbindelse arbejder regeringen for, at slutbrugerens perspektiv bliver udgangspunktet for Kommissionens fortsatte indsats for at styrke det indre marked, så det bliver lettere for virksomheder at indgå i internationale værdikæder og skalere deres forretning på tværs af grænserne på det indre marked.

Regeringen lægger vægt på, at der i EU fremover anlægges et mere horisontalt blik på det indre marked, og at fremtidige tiltag sammentænkes for at styrke det indre marked og det digitale indre marked samlet set, eftersom mange virksomheders forretningsmodeller involverer både varer, fysiske tjenester, data og digitale løsninger. Regeringen er i den for-

bindelse enig i, at den klassiske sondring mellem det indre marked og det digitale indre marked ikke længere giver mening. Således arbejder regeringen for, at der gøres op med den eksisterende silotænkning i udarbejdelsen af fremtidens indre markedslovgivning.

Derudover anerkender regeringen også, at handlen med tjenesteydelser halter efter handlen med varer, hvilket hæmmer EU's globale konkurrenceevne. I lyset af at tjenesteydelser i højere grad integreres i vareproduktionen i industrien, støtter regeringen Kommissionen fokus på tiltag, der fjerner unødige barrierer på markedet.

Derudover lægger regeringen vægt på, at fremtidig lovgivning bliver agil, digitaliseringsparat og teknologineutral og derigennem understøtter myndigheder, virksomheder og forbrugeres mulighed for at drage fordel af den teknologiske udvikling, som fx machine learning og kunstig intelligens.

Yderligere finder regeringen det vigtigt, at der kommer fokus på udviklingen af en velfungerende og bæredygtig dataøkonomi med særligt fokus på etisk ansvarlig anvendelse af data. Regeringen arbejder for, at den ansvarlige anvendelse af data bliver et konkurrenceparameter for europæiske virksomheder.

Regeringen finder det desuden vigtigt, at der fokuseres på investeringer i forskning og uddannelse inden for bæredygtig skibsfart, der også spiller en vigtig rolle i forhold til at forbinde det indre marked.

Regeringen lægger vægt på, at der på skatteområdet er sket betydelige skridt de senere år bl.a. indenfor bekæmpelse af skatteundgåelse. Det viser, at enstemmighed ikke nødvendigvis blokerer for fornuftige løsninger, og at EU-landene på skatteområdet ofte strækker sig langt fra deres oprindelige standpunkt for at opnå et fælles kompromis.

Endeligt lægger regeringen vægt på, at drøftelser vedr. de i meddelelsen omtalte forslag ikke foregriber forhandlingerne om den kommende flerårige finansielle ramme (MFF) efter 2020.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.